

Pod majem sredi vasi brsti zaljubljenost

Majenca Starinski običaj, ki povezuje fante in dekleta iz Doline, je tudi letos privabil množico mladih. Maj je iz češnjevega drevesa, ki predstavlja ljubezen, plodnost in prijateljstvo

DOLINA Tudi letos je v Dolini zaživela Majenca in privabila množico mladih. Majenca pomeni prihod pomladi in je hkrati praznik mladosti in ljubezni. Fantje postavijo mogočen *maj* (dolin-ski mlaj), dekleta jih občudujejo, med druženjem pod majem sredi vasi pa brsti zaljubljenost, ki se včasih preobrazi v trajno ljubezensko zvezo. Tako je bilo nekoč ... in tako je še danes.

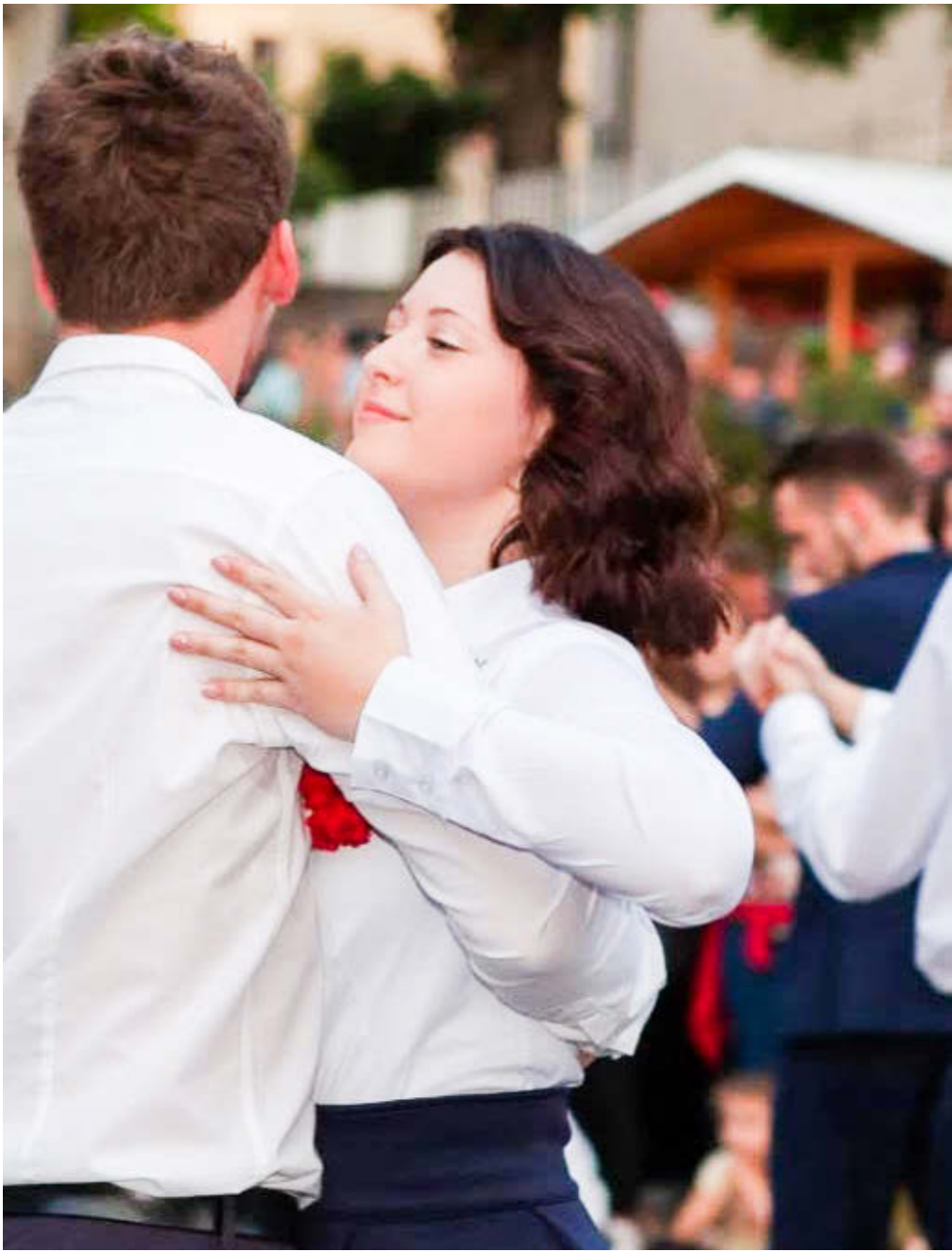
Najstarejši izmed običajev je darovanje češnjevih vej. Nekoč so mladi fantje, člani *fantovske*, v noči med soboto in nedeljo – saj praznovanje traja več dni – postavili maj, hkrati pa so se ozirali za dekleti ter najprijaznejšim in najprijetnejšim izmed njih obesili na okno okrašeno češnjevo vejo ali šop cvetja. Ošabnim in domišljavim dekletom so na okno obesili šop bezgovine, zanikrnim stare cunje, ponošene čevlje ali celo milo. Tistim, ki so se družile z Italijani, so na dimnik pritrdili slamnatega moža.

Ta običaj je delno zamrl pred dobrimi petdesetimi leti, potem ko so obesili zadnji šop cvetja, oz. se je ohranil v nekoliko spremenjeni obliki. Danes se mladi fantje, t. i. *parterji*, ponoči med petkom in soboto odpravijo po *gabre* (gabrove veje), s katerimi okrasijo vas. Kot nekoč mora tudi danes vsak parter prinesiti češnjevo vejo na dom svoje *parterce*. Najlepšo vejo dobi najbolj delavna in marljiva parterca.

Plesi pod majem

Ples pod majem, ki je potekal na nedeljsko popoldne in na nedeljski ter ponedeljkov večer, so prvič priredili leta 1919. Za ples in godce so poskrbeli tisti *parterji*, ki so dopolnili dvajseto leto in čakali na vpoklic v vojsko.

V nedeljo popoldne so parterji prikorakali na Šijo skupaj z godbo ter s predsednikom in predstavnicami *dekliške* na čelu (njiju danes imenujemo župan in županja Majence). Plese so sestavljale *partide*, ki so jih parterji dajali na dražbo. Kdor je ponudil največ denarja, je lahko zaplesal. Člani *fantovske* so že pred tem na *fantovski uri* določili, koliko mora vsak fant prispevati za ples – ne glede na to, ali je potem zares zaplesal ali ne. Vsa-ko partido so sestavljali štirje ple-si (valček, polka, mazurka in lender). Nedeljska plesa so sestavljale tri partide, ponedeljkov ples pa samo ena. V prvi partidi so parterji nosili bele nogavice, kratke hlače, belo srajco, *komželin* (brezrokavnik) in slamnik z rožami, v drugi in tretji pa so oblekli dolge hlače. Parterce so bile v vsaki partidi oblečene drugače. Najlepše obleke so nosile v prvi partidi: tri krila, svitek okrog pasu, da so bila krila videti širša, bele bluze s pušeljcem, *kadenco* (verizico) in *karpuon* (svileno ogrinjalo) na ramenih. Posebnost je bila *žven-tola* – pahljača, pritrjena na ve-



Ples pod majem Pušeljce z nageljnom in rožmarinom dekleta pripnejo na prsi, fantje pa za pas

rižico, s katero so hladile razgrete obraze. V drugi in tretji partidi so parterce nosile preprostejše obleke. Majence je bilo konec v torek, ko so se fantje ponovno zbrali na Šiji in se nato ob spremljavi koračnice *Na Gorici*, na *placu* napotili na Gorico. Tu so se zbrali okrog maja, še enkrat zapeli *Eno drevce mi je zraslo*, odvezali vrvi ter na županov znak podrli maj. Osem dni pozneje so imeli parterji še zaključno srečanje – *osmino*. Če je ostalo kaj denarja, so ga razdelili med vse člane, če pa ga je zmanjkalo, so morale denarno izgubo pokriti tudi parterce.

Parterji in parterce

Danes je nekoliko drugače. Parterji nosijo temno modre hlače in belo srajco, parterce pa temno modra krila in bele bluze.

Pred plesom dekleta pripravijo pušeljce z rdečim nageljnom in rožmarinom – zase in za svoje parterje. One jih pripnejo na prsi, fantje pa za pas. Med mimohodom nosijo parterce kozarce, parterji pa *kjantrce* (pletanke). Ob prihodu na Gorico

najprej nazdravijo in ponudijo prisotnim kozarec vina, nato pa začnejo plesati pod majem. Kmalu zatem se jim pridružijo še preostali vaščani.

O tem, kakšen pomen ima češnjeva veja, je letošnja *kapoparterca* Linda Slavec povedala: »Običaj, ki ga imam najraje, je darovanje češnjeve veje. Na petkov večer gredo parterji po vasi in vsak izmed njih daruje češnjevo vejo svoji parterci. Ko se parterce zjutraj zbudijo in opazijo češnjevo vejo, so navdušene. Letos sem že četrtrič parterca, postala sem celo kapoparterca in sem zato dobila že štiri češnjeve veje. Letošnja pa je bila res posebna. Moj parter, ki me je podpiral in spodbujal pri pripravi na praznik, me je zelo presenetil, saj mi je z darovanjem prekrasne veje ponovno dokazal, da ima ta praznik resnično rad. Tudi maj sredi vasi je iz češnjevega drevesa, ki predstavlja ljubezen, plodnost in prijateljstvo. Rada bi še povedala, da moja družina že zelo dolgo sodeluje pri Majenci – prav zato mi ta praznik toliko pomeni.«

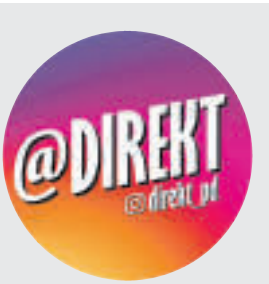
Instagram

@direkt_pd
#bodidirekten



- leon_xiv_**: Brothers and sisters, happy Majenca!
- realdonaldtrump**: Z dobrim glažem vina sem gotov, da bi lahko na Majenci govoril z Vladimirjem, kakor sem v svetem Petru z Volodimirjem ...
- vladimirvladimirovičputin**: Kaj me briga vina. Kvečjemu bi sprejel žganje ...
- medvedek.xi**: Ker se najbolj približuje vodki?
- volodimir_zelenski**: Ne ... ker deluje kot anestetik ...
- leon_xiv_**: Pomembno je razorožiti besede!
- franciscus**: Tudi na družbenih omrežjih!
- il_capitano_salvini**: Hmmm ... zanimivo ...

Bodimo zmeraj direktni!



Sodelavke in sodelavci mladinske strani @Direkt: **Svetlana Brecelj, Julija Cante, Martina Cavotta, Nika Maria Costantin, Marco D'Errico, Malina Dolhar, Lapo Farolfi, Emil Favento, Tadeja Gergolet, Sara Hlabian, Elisabetta Lovero, Gaja Pelà, Francesco Petaccia, Veronica Piredda in Damir Terčon.** Pridruži se nam! Z nami stopi v stik prek Instagrama na direkt_pd. Beri nas vsak petek.

Kljub prepovedi so m(l)aji vseeno stali

DOLINA Običaj, da se začetek pomladi praznuje s pri-našanjem listnatih vej ali zelo mladih drevesc, sega v 14. stoletje. V poznem srednjem veku je mlada drevesa na-domestil *mlaj*, drevo, pos-tavljeno za okras. M(l)aji so kljub prepovedi postavljali tudi v času fašizma. Dolin-ski fašistični občinski pogla-var (it. *podestà*) je sredi do-linske Gorice dal posaditi li-po, da bi preprečil postavlja-nje maja, češ da si vaščani pred simbolom slovenstva ne bodo upali stegniti desni-ce v fašistični pozdrav. *Maj* (dolinsko ime za mlaj) so za-to bistroumni Dolinčani postavili na rob Gorice, dre-vo pa so zalili s petrolejem, da je potem usahnilo.

» Običaj, ki ga imam najraje, je darovanje češnjeve veje

Linda Slavec

Letošnja kapoparterca